

TABIY VA SINTETIK NARKOTIK VOSITALAR. FOYDASI VA ZARARLARINI O'RGANISH

Pardayeva Sohiba Bo'riyevna

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti

Tibbiy kimyo kafedrası o'qituvchisi

Xabibullayev Shaxboz Sabohiddinovich

Umirboyeva Manzura Otabek qizi

Ohonov E'zozbek Tolibovich

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti

2-son Davolash ishi fakulteti 108-guruh talabasi.

Annotatsiya. Ushbu maqolada tabiiy va sintetik narkotik moddalar haqida kengaytirilgan tahlil berilgan. Maqola narkotik moddalarning foydalari va zararlarini, shuningdek, ularning tibbiyotda qanday ishlatilishini va potentsial xavflarini ko'rib chiqadi. Tabiiy narkotiklar, masalan, morfin, kodein va marixuana, og'riqni kamaytirishda va ba'zi jismoniy hamda psixologik kasalliklarni davolashda samarali vositalar bo'lib, ammo uzoq muddatli foydalanishda qaramlik va boshqa salbiy ta'sirlarni keltirib chiqarishi mumkin. Sintetik narkotiklar, ayniqsa fentanil va metamfetamin kabi kuchli moddalarning xavfli ta'sirlari va nojo'ya oqibatlari mavjud. Ushbu maqolada narkotik moddalarning ijtimoiy va tibbiy jihatlari hamda ularning noto'g'ri ishlatilishining jamiyatga olib keladigan salbiy oqibatlari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Narkotiklar, tabiiy narkotiklar, sintetik narkotiklar, morfin, kodein, marixuana, opium, kokaingina, fentanil, metamfetamin.

НАТУРАЛЬНЫЕ И СИНТЕТИЧЕСКИЕ НАРКОТИКИ. ИЗУЧЕНИЕ ПОЛЬЗЫ И ВРЕДА

Пардаева Сохиба Буриевна

Самаркандский государственный медицинский университет

Преподаватель кафедры медицинской химии

Хабибуллаев Шахбоз Сабохиддинович

Умирбоева Манзура Отабек кызы

Охонов Эзозбек Толибович

Самаркандский государственный медицинский университет

№ 2 Факультет лечебной работы, группа 108 студент.

Аннотация. В статье представлен расширенный анализ природных и синтетических наркотиков. В статье рассматриваются польза и вред наркотиков, а также их применение в медицине и потенциальные риски. Природные наркотики, такие как морфин, кодеин и марихуана, эффективны для облегчения боли и лечения некоторых физических и психологических заболеваний, но могут вызывать зависимость и другие негативные последствия при длительном употреблении. Синтетические наркотики, особенно сильнодействующие вещества, такие как фентанил и метамфетамин, имеют опасные последствия и побочные эффекты. В статье рассматриваются социальные и медицинские аспекты наркотиков, а также негативные последствия их злоупотребления для общества.

Ключевые слова: Наркотики, натуральные наркотики, синтетические наркотики, морфин, кодеин, марихуана, опиум, кокаин, фентанил, метамфетамин.

NATURAL AND SYNTHETIC DRUGS. STUDY OF THEIR BENEFITS AND HARMS

Pardayeva Sohiba Borievna

Samarkand State Medical University

Teacher of the Department of Medical Chemistry

Khabibullayev Shakhboz Sabohiddinovich

Umirboyeva Manzura Otabek qizi

Ohonov Ezozbek Tolibovich

Student of the 108th group

of the 2nd Faculty of Therapeutic Work,

Samarkand State Medical University.

Abstract. This article provides an extended analysis of natural and synthetic drugs. The article examines the benefits and harms of drugs, as well as their medical uses and potential risks. Natural drugs, such as morphine, codeine, and marijuana, are effective in reducing pain and treating some physical and psychological illnesses, but long-term use can cause addiction and other negative effects. Synthetic drugs, especially potent ones such as fentanyl and methamphetamine, have dangerous effects and side effects. This article discusses the social and medical aspects of drugs and the negative consequences of their misuse on society.

Keywords: Drugs, natural drugs, synthetic drugs, morphine, codeine, marijuana, opium, cocaine, fentanyl, methamphetamine.

Kirish. Narkotik moddalar inson organizmiga turli ta'sirlar ko'rsatadigan, odamning aqliy va jismoniy holatini o'zgartiradigan kimyoviy birikmalardir. Ular tibbiyotda og'riqni yengillashtirish, uyquni tartibga solish yoki turli kasalliklarni davolashda ishlatiladi. Ammo, narkotik moddalar noto'g'ri yoki beparvo foydalanishda jiddiy zararlar keltirib chiqarishi mumkin. Bu maqolada tabiiy va sintetik narkotiklarning foydalari va zararlarini ko'rib chiqamiz. Narkotiklar - bu kimyoviy moddalardir, ular inson organizmiga turli ta'sirlar ko'rsatadi. Ular odamning aqliy, jismoniy va ruhiy holatiga sezilarli o'zgarishlar kiritishi mumkin. Narkotiklarning ta'siri kuchli bo'lib, ular asosan og'riqni kamaytirish, uyquni tartibga solish, kayfiyatni o'zgartirish yoki boshqa maqsadlar uchun ishlatiladi.

Shuningdek, narkotiklar noto'g'ri yoki beparvo foydalanilganda jiddiy salbiy ta'sirlar, jumladan qaramlik va o'limga olib kelishi mumkin. Narkotiklar tabiiy va sintetik turlarga bo'linadi. Ularning har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularning foydalari va zararlarini to'liq tushunish inson salomatligi va jamiyat uchun katta ahamiyatga ega. Narkotiklar tarixan uzoq davrlar davomida insoniyatning kundalik hayotida mavjud bo'lib kelgan. Ular tibbiyotda, tibbiy og'riqni kamaytirish, uyquni tartibga solish yoki ruhiy holatni yaxshilashda ishlatilgan. Dastlab, narkotiklar o'simliklardan olinib, oddiy dorivor vositalar sifatida qo'llanilgan. Biroq, bu moddalarning kuchli ta'siri va uzoq muddatli foydalanishda yuzaga keladigan qaramlik xavfi, narkotiklarni butun dunyo bo'ylab xavfli va noqonuniy moddalarga aylantirdi.

Ishning maqsadi: Ushbu tabiiy va sintetik narkotik vositalarining organizmga ko'rsatadigan foydali va zararli xususiyatlarini o'rganish.

Tadqiqotning material va metodi: Bu tadqiqotdan organizmning biologik kimyoviy kurashuvchanligini o'rganish, ularni ta'sir etish prinsipi, tashqi muhitdan organizmga kiritilayotgan dori vositalari bilan organizmning unga bo'lgan javob reaksiyalarini, nerv asab tizimi, endokrin sistemalar, miya va miyachaga ta'sir mehanizmi, ayirish va himoya organlarida ro'y berayotgan o'zgarishlarni aniqlash, ularni foydalanish uchun ratsion norma va qo'llanmalar ishlab chiqib organizmda ro'y berayotgan foydali va zararli tasirlariga xulosa chiqarish.

Asosiy qism: Tabiiy narkotiklar: ta'rifi, foydalari va zararlari

Tabiiy narkotiklar, o'simliklar yoki hayvonlardan olinadigan moddalar bo'lib, ular asrlar davomida turli tibbiy va ijtimoiy maqsadlar uchun ishlatilgan. Tabiiy narkotiklarning asosiy xususiyati ularning kuchli og'riqni yengillashtiruvchi, tinchlantiruvchi va ba'zan ruhiy holatni o'zgartiruvchi ta'sirga ega bo'lishidir. Bu moddalar asosan alkaloidlar yoki boshqa kimyoviy birikmalardan iborat bo'lib, tibbiyotda og'riqlarni kamaytirish, uyquni yaxshilash va boshqa ba'zi kasalliklarni davolashda qo'llaniladi. Ammo tabiiy narkotiklarning uzoq muddatda yoki noto'g'ri ishlatilganda jiddiy salbiy ta'sirlari bo'lishi mumkin.

Tabiiy narkotiklar nima?

Tabiiy narkotiklar o'simliklardan olingan yoki hayvonlar tomonidan ishlab chiqarilgan moddalardir. Ular ko'pincha og'riqni kamaytirish, tinchlantirish yoki ruhiy holatni o'zgartirish kabi ta'sirlar ko'rsatadi. Tabiiy narkotiklarning eng mashhur misollaridan biri opium (makkajo'xori) bo'lib, u bir qancha alkaloidlar – morfin, kodein va thebain kabi moddalarni o'z ichiga oladi. Opium, ayniqsa, og'riqlarni yengillashtirishda ishlatiladi.

Tabiiy narkotiklar: Asosiy turlari

Opium va uning hosilalari- Opium, makkajo'xori (*Papaver somniferum*) o'simligidan olinadi va uning tarkibida morfin, kodein, thebain kabi alkaloidlar mavjud. Opium uzoq yillar davomida og'riqni kamaytirish va turli kasalliklarni davolashda ishlatilgan.

Morfin-Morfin opiumning eng kuchli va eng mashhur alkaloidi hisoblanadi. U juda samarali og'riqni yengillashtiruvchi vosita bo'lib, operatsiyalardan keyin yoki og'ir jarohatlar bilan og'riqqa bemorlarga ko'rsatiladi. Biroq, morfin uzoq muddatda ishlatilsa, qaramlikni keltirib chiqarishi mumkin.

Kodein-Kodein, morfindan kamroq kuchli bo'lib, yengil og'riqlarni davolashda va yo'talni bas qilishda ishlatiladi. Kodein ham narkotik xususiyatlarga ega bo'lsa-da, morfin kabi kuchli qaramlikni keltirib chiqarmaydi, ammo uzoq muddatli foydalanish muammolarni keltirib chiqarishi mumkin.

Koka o'simligi (*Erythroxylum coca*)-Koka o'simligi, ayniqsa, Janubiy Amerika mintaqasida uchraydi va uning barglaridan kokaingina alkaloidi olinadi. Koka barglari, asrlar davomida energiya beruvchi, og'riqni kamaytiruvchi va giyohvandlikka qarshi vosita sifatida ishlatilgan. Koka, ayniqsa, yuqori balandliklarda ishlov berish yoki

jismoniy yuklamalar bilan bog'liq ishlarda quvvat beruvchi vosita sifatida ishlatilgan. Ammo kokaingina narkotik sifatida foydalanilganda, u tezda qaramlikni keltirib chiqaradi va odamning ruhiy holatini jiddiy ravishda o'zgartiradi.

Marixuana (*Cannabis sativa*)-Marixuana, ya'ni kannabis, o'simlikning quritilgan qismlaridan olinadigan psixoaktiv moddalarga ega bo'lib, u asosan tetrahidrokannabinol (THC) tarkibida bo'ladi. Marixuana qadim zamonlardan beri og'riqni kamaytirish, kayfiyatni ko'tarish va tashvishlarni yengillashtirish maqsadida ishlatilgan. Marixuana tibbiy maqsadlar uchun ko'proq ishlatilmoqda, chunki u ba'zi jismoniy va psixologik muammolarni yengillashtiradi, masalan, xronik og'riqlar va stressni kamaytirish.

Opiyatlar (*Papaver somniferum*)-Opiyatlar opiumdan olingan boshqa moddalardir va ular og'riqni kamaytirish va tinchlantirishda ishlatiladi. Opiyatlarning eng mashhuri morfin bo'lib, u ba'zi tibbiy holatlarda ishlatilsa-da, uning uzoq muddatda foydalanilishi qaramlik va boshqa salbiy ta'sirlarga olib kelishi mumkin.

Tabiiy narkotiklarning foydalari:

Tabiiy narkotiklar tibbiyotda uzoq vaqt davomida samarali vosita bo'lib xizmat qilgan. Ularning asosiy foydalari quyidagilar:

Og'riqni kamaytirish-Tabiiy narkotiklar, ayniqsa, morfin va kodein kabi moddalar, kuchli og'riqlarni tezda va samarali yengillashtirishda ishlatiladi. Bu moddalar ko'pincha og'ir jarohatlar yoki jiddiy operatsiyalardan keyin qo'llaniladi.

Tibbiy maqsadlar-Tabiiy narkotiklar ba'zi jiddiy kasalliklarni davolashda yordam beradi. Masalan, marixuana xronik og'riqlar va kimyoterapiya davrida paydo bo'ladigan yon ta'sirlarni kamaytirishda foydalidir. Kodein esa yo'talni bas qilishda ishlatiladi.

Ruhiy holatni yaxshilash-Marixuana va koka o'simligi kabi moddalar kayfiyatni ko'tarish va stressni kamaytirishda foydalidir.

Tabiiy narkotiklarning zararlari

Tabiiy narkotiklar, agar noto'g'ri yoki uzoq muddatda ishlatilsa, ko'plab zararli ta'sirlarga olib kelishi mumkin:

Qaramlik-Morfin, kodein, kokaingina kabi tabiiy narkotiklar uzoq muddatda ishlatilsa, ular qaramlikka olib kelishi mumkin. Qaramlik odamning ijtimoiy va ruhiy holatini jiddiy ravishda buzadi.

Jismoniy va psixologik salbiy ta'sirlar-Tabiiy narkotiklar uzoq muddatda ishlatilganda nafas olishning susayishi, yo'dlash va konsentratsiya qilishdagi

muammolar, ruhiy holatdagi o'zgarishlar, depressiya va anksiyete kabi salbiy ta'sirlarni keltirib chiqarishi mumkin.

Noqonuniy foydalanish-Tabiiy narkotiklarning ko'plab turlari, ayniqsa opium va koka o'simliklarining giyohvandlik sifatida ishlatilishi noqonuniy va xavfli hisoblanadi. Bunday moddalar ijtimoiy va iqtisodiy muammolarga olib keladi va jinoyatchilikka sabab bo'ladi.

Tabiiy narkotiklar tibbiyotda ko'plab foydali xususiyatlarga ega bo'lsa-da, ular noto'g'ri yoki uzoq muddatda ishlatilganda jiddiy zararlar keltirishi mumkin. Morfin, kodein, marixuana va koka o'simligi kabi moddalar og'riqni kamaytirish, kayfiyatni yaxshilash va boshqa tibbiy maqsadlar uchun ishlatiladi. Biroq, ularning qaramlik va boshqa salbiy ta'sirlari haqida ham unutmaslik joizdir. Tabiiy narkotiklardan faqat shifokor tavsiyasi bilan va belgilangan dozada foydalanish kerak.

Sintetik narkotiklar: Ta'rifi, foydalari, zararlari va xavflari

Sintetik narkotiklar — bu odam organizmiga kuchli ta'sir ko'rsatadigan, kimyoviy yo'l bilan ishlab chiqarilgan moddalardir. Ular asosan og'riqni kamaytirish, kayfiyatni o'zgartirish, psixoaktiv ta'sir ko'rsatish yoki boshqa tibbiy maqsadlar uchun ishlatiladi. Sintetik narkotiklar tabiiy narkotiklardan ko'ra kuchliroq bo'lishi mumkin va tezda qaramlikka olib kelishi mumkin. Ularning ko'pchiligi og'riqni kamaytirish, uyquni yaxshilash, kayfiyatni ko'tarish va ruhiy holatni o'zgartirish kabi maqsadlar uchun ishlatilsa-da, noto'g'ri yoki beparvo foydalanish jiddiy salbiy ta'sirlarga olib keladi. Sintetik narkotiklar o'zining kuchli ta'siri va xavfli yon ta'sirlari kabi fikrlar bilan bizga ma'lum hisoblanadi.

Sintetik narkotiklar Nima?-Sintetik narkotiklar kimyoviy yo'l bilan ishlab chiqarilgan, odatda tabiiy manbalardan olingan moddalarning sintetik versiyalari bo'lib, ular o'z tarkibida psixoaktiv, og'riqni kamaytiruvchi yoki boshqa tibbiy ta'sirlarni ko'rsatadigan kimyoviy birikmalarni o'z ichiga oladi. Sintetik narkotiklar ko'pincha narkotik qaramlikni keltirib chiqaruvchi kuchli moddalardan tashkil topgan bo'lib, ular o'ziga xos xavflarni va xavfli yon ta'sirlarni yaratadi.

Sintetik narkotiklar eng ko'p ishlatiladigan va keng tarqalgan sinflari opioidlar, giyohvandlikka olib keluvchi stimulyatorlar, ba'zi antipsixotiklar va antidepressantlar, shuningdek, sedativlar va anksiolitiklar kabi moddalardan tashkil topgan.

Синтетик опийдорлар- табиий опийдорлар (масалан, морфин ва кодеин) о'rnini bosgan va ko'pincha ularning kuchliroq versiyalari hisoblanadi. Синтетик опийдорлар o'zining kuchli ta'siri bilan og'riqni tezda kamaytiradi, ammo ular hamda табиий наркотиклар kabi qaramlikka olib kelishi mumkin. Синтетик опийдорлар og'riqni yengillashtirish uchun, ayniqsa og'ir jarohatlar va operatsiyalar so'ngida bemorlar uchun ishlatiladi. Ularning eng mashhur vakillari quyidagilardir:

Fentanil- bu синтетик опийдор bo'lib, u morfindan 50-100 marta kuchliroqdir. Fentanil og'riqni kamaytirish va yirik jarohatlar yoki operatsiyalar so'ngida bemorlarning holatini yaxshilash uchun ishlatiladi. Ammo, uning juda kuchli ta'siri bor, shuning uchun noto'g'ri ishlatilganda yoki ortiqcha dozada o'limga olib kelishi mumkin. Fentanilning eng xavfli xususiyati shundaki, juda kichik dozasi ham halokatli bo'lishi mumkin, va bu uning noqonuniy foydalanishida xavf tug'diradi.

Metadon-Metadon og'riqni kamaytirishda ishlatiladi va ayniqsa опийдор qaramlikni davolashda qo'llaniladi. Metadon -bu синтетик опийдор bo'lib, ko'plab bemorlarda uzoq muddatli davolashda samarali bo'lishi mumkin. Biroq, metadon ham qaramlikka olib kelishi mumkin, va uning uzoq muddatli ishlatilishi jismoniy sog'liqni yomonlashtirishi mumkin.

Tramadol-Tramadol bu yengil va o'rta darajadagi og'riqlarni davolashda ishlatiladigan синтетик опийдор. U boshqa опийdorlarga nisbatan kuchsiz bo'lsa-da, uzoq muddatda ishlatilganda qaramlikni keltirib chiqarishi mumkin.

Синтетик стимуляторлар

Синтетик стимуляторлар- bu наркотиклар, odatda markaziy nerv tizimiga ta'sir ko'rsatib, odamni uyg'otish, energiya berish va kayfiyatni ko'tarish kabi ta'sirlarni ko'rsatadi. Bu moddalarning ba'zilar qonunda taqiqlangan va noqonuniy bo'lib, ular juda xavfli hisoblanadi.

Metamfetamin-Metamfetamin bu kuchli синтетик стимулятор bo'lib, markaziy nerv tizimiga ta'sir qiladi. Bu modda ba'zan "crystal meth" deb ataladi. Metamfetamin ko'plab salbiy ta'sirlarga olib kelishi mumkin, masalan, jismoniy va ruhiy sog'liqni yomonlashtirish, qaramlik, yurak kasalliklari, vazn yo'qotish va xotira muammolari.

MDMA (Ekstazi)-MDMA bu синтетик modda bo'lib, u energiya beruvchi va kayfiyatni ko'taruvchi ta'sir ko'rsatadi. MDMA ko'pincha raqs va musiqa festivallarida ishlatiladi, ammo uning uzoq muddatli yoki ortiqcha ishlatilishi jiddiy sog'liq

muammolariga olib kelishi mumkin, jumladan psixoz, depressiya, yurak muammolari va boshqalar.

Sintetik narkotiklarning foydalari: Sintetik narkotiklar tibbiyotda ba'zi holatlarda foydali bo'lishi mumkin. Ularning asosiy foydalari quyidagilardan iborat:

Og'riqni samarali kamaytirish-Sintetik opioidlar, masalan, fentanil va metadon, og'riqni tezda kamaytirish va bemorning holatini yaxshilashda samarali bo'lib, ayniqsa yirik jarohatlar yoki operatsiyalar so'ngida foydalidir.

Qaramlikni davolash-Sintetik opioidlar, ayniqsa metadon, opioid qaramlikni davolashda ishlatiladi. Bu modda bemorlarga qaramlikni bosqichma-bosqich kamaytirish imkoniyatini beradi.

Kayfiyatni yaxshilash-Sintetik stimulyatorlar va ba'zi psixoaktiv moddalar (masalan, MDMA) odamning kayfiyatini ko'tarish, energiya berish va stressni kamaytirish uchun ishlatiladi. Ular ba'zi terapevtik maqsadlar uchun, masalan, depressiya yoki post-travmatik stress buzilishlarini davolashda ishlatiladi.

Sintetik narkotiklarning zararlari: Sintetik narkotiklar, faqat tibbiy maqsadlarda ishlatilganda foydali bo'lsa-da, noto'g'ri yoki uzoq muddatda ishlatilganda jiddiy zararlarni keltirishi mumkin. Ularning asosiy zararli ta'sirlari quyidagilar:

Qaramlik-Sintetik narkotiklar, ayniqsa sintetik opioidlar, juda tezda qaramlikni keltirib chiqarishi mumkin. Boshida bu moddalarning foydali ta'siri odamni xursand qilishi mumkin, ammo uzoq muddatda ular jismoniy va psixologik qaramlikni yuzaga keltiradi. Qaramlik insonning hayotini, ijtimoiy munosabatlarini va ish faoliyatini buzadi.

Narkotikning ortiqcha dozasi-Sintetik narkotiklarning ortiqcha dozasi, ayniqsa fentanil kabi kuchli moddalarning noto'g'ri ishlatilishi, o'limga olib kelishi mumkin. Fentanil va uning analoglari juda kichik dozada ham halokatli bo'lishi mumkin. Bu sintetik narkotiklarning noqonuniy savdosi va noto'g'ri ishlatilishi jiddiy xavf tug'diradi.

Jismoniy va ruhiy sog'liqning yomonlashishi-Sintetik narkotiklar uzoq muddatda ishlatilganda, ular jismoniy salomatlikni yomonlashtirishi, yurak va nafas olish tizimiga ta'sir qilishi, xotira va diqqatni jamlash qobiliyatini pasaytirishi mumkin. Shuningdek, ruhiy salomatlikka ham ta'sir qiladi, bu esa depressiya, xavotir, psixoz va boshqa psixiatrik kasalliklarning rivojlanishiga olib kelishi mumkin.

Qonuniy va ijtimoiy oqibatlar-Sintetik narkotiklar ko'plab mamlakatlarda noqonuniy hisoblanadi. Ularni ishlab chiqarish, tarqatish va foydalanish jiddiy jinoiy

oqibatlariga olib keladi. Noqonuniy foydalanish va savdolar jamiyatda jinoyatlarni keltirib chiqaradi va odamlar orasida xavfli giyohvandlik odatlarini rivojlantiradi.

Xulosa. Tabiiy va sintetik narkotiklar, tibbiyotda ba'zi foydali maqsadlar uchun ishlatilishi mumkin, lekin ular noto'g'ri ishlatilganda yoki uzoq muddatda foydalanilganda, ular jiddiy zararlar keltirib chiqarishi mumkin. Tabiiy narkotiklar, masalan, morfin va marixuana, og'riqni kamaytirishda samarali bo'lishi mumkin, lekin ular ham qaramlikni keltirib chiqaradi ko'plab qabul qilganda. Sintetik narkotiklar, masalan, fentanil va metamfetamin, kuchli ta'sir ko'rsatadi va og'riqni tezda kamaytirish mumkin, lekin ular juda xavfli bo'lib, noto'g'ri ishlatilganda o'limga olib kelishi mumkin. Narkotiklardan faqat shifokor nazorati ostida foydalanish zarur va ular bilan bog'liq xavf-xatarlardan himoyalanih kerak. Ularning noto'g'ri ishlatilishi nafaqat sog'liqni yomonlashtiradi, balki jamiyatda ijtimoiy muammolarni keltirib chiqaradi.

Tabiiy va sintetik narkotiklar ijobiy va salbiy tomonlarga ega. Ular og'riqni kamaytirish, kayfiyatni yaxshilash, stressni kamaytirish va ba'zi ruhiy kasalliklarni davolashda samarali bo'lishi mumkin. Biroq, ularning noto'g'ri ishlatilishi va qaramlikka olib kelishi jiddiy xavf tug'diradi. Sintetik narkotiklar, ayniqsa fentanil, metamfetamin va MDMA kabi moddalardan foydalanish, nafaqat sog'liqni yomonlashtiradi, balki jismoniy va ruhiy salomatlikni ham xavf ostiga qo'yadi.

Tabiiy va sintetik narkotiklar ijobiy va salbiy tomonlarga ega bo'lgan, kuchli ta'sir ko'rsatadigan moddalardir. Ularning noto'g'ri ishlatilishi qaramlikka, jismoniy va ruhiy sog'liqning yomonlashishiga olib keladi. Sintetik narkotiklar, ayniqsa fentanil, metamfetamin va MDMA kabi moddalar, xavfli va jiddiy oqibatlariga olib kelishi mumkin. Shu sababli, narkotiklar faqat tibbiy nazorat ostida va zarur hollarda ishlatilishi kerak. Ularning noto'g'ri ishlatilishining oldini olish, ijtimoiy va sog'liqni saqlash tizimlari tomonidan samarali profilaktik tadbirlar ko'rilishi kerak. Shuningdek, jamiyatda narkotiklarga qarshi kurashish va narkotiklar ishlatilishining xavf-xatarlarini tushuntirish muhimdir. Narkotiklar bilan bog'liq xavf-xatarlar kamaytirilgan taqdirda, ularning foydalari, faqat nazoratli va to'g'ri ishlatilganda, tibbiyotda samarali vosita sifatida qolishi mumkinligi to'g'risida fikrimizni bildiraymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. World Health Organization (WHO). (2020). "The world drug report 2020." United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC).

2. Volkow, N. D., et al. (2016). "The science of drug use and addiction: The basics." National Institute on Drug Abuse (NIDA).
3. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2018). "World drug report 2018."
4. Ksir, C. E., & Slade, T. (2016). "Psychopharmacology: Drugs, the Brain, and Behavior." Worth Publishers.
5. Tibbiy Kimyo 1- 2- qismlar Toshkent (2024) N.T.Alimxodjayeva;X.S.Tadjiyeva; G.G.Sulaymanova; M.A.Qodirov
6. Файзуллаев Н., Пардаева С.Б. Очистка природного газа от сернистых консервирующих соединений // Труды конференции АИП. – Издательство АИП, 2024. – Т. 3045. – №. 1.
7. Pardaeva S., Fayzullaev N. I. Study of texture and sorbtion properties of high silicone zeolites synthesed from bentonite //nveo-natural volatiles & essential oils journal nveo. – 2021. – с. 5958-5975.
8. Fayzullaev N., Pardayeva S. Synthesis of naa-type zeolite and its sorption properties es web of conferences. – edp sciences, 2023. – т. 402. – с. 14012.